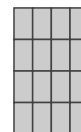

Sećanja i zaborav

Medij - Rubrika: EKONOMIST MAGAZIN - Kultura
 Datum: Čet, 21/10/2010 Zemlja: Srbija
 Površina članka: 875cm2 Autor: Dragana Nikoletić
 Strana: 56 Deo: 1/2

56 **Kultura**

BR. 564 | 21. OKTOBAR 2010 | **ekonomist**

51. oktobarski salon

Sećanja i zaborav

U tradiciji otkrivanja novih prostora koja je predstavila Tursko kupatilo, garažu u Birčaninovoj, kućne postavke ili zidove sportskog centra Olimp, „Oktobarac“ je za umetničku javnost otvorio bivšu zgradu Vojne akademije, a tik do i ruševine Generalštaba

Dragana Nikoletić

Ovogodišnji Oktobarski salon, 51. pod nazivom „Noć nam prija...“ traje do 21. novembra između dve suprotnosti, fascinantnog prostora arhitektonski rešenog na način da zaustavlja dah, i mahom dosadnjikave, rastegnute selekcije švedskih kustosa Juana Pusea i Selie Prado, bazirane isključivo na video-radovima, sa svega nekoliko instalacija.

Tako makar zvuče komentari i preporuke ne tako brojnih posetilaca, što je neka vrsta kontrareklame i jedan od razloga zašto će vas neko krajem oktobra upitati da li je počeo Oktobarski salon. Osim prilične nepopularnosti videa kao medija kod domaće publike, a čije, ipak, najšire mogućnosti od autora traže promišljenost, preciznost i utemeljenost stavova, koji ovde prečesto nedostaju, razlog zašto se na „Oktobarac“ ne hrli kao recimo na Daljevu izložbu, možda jeste i to što se prvi put u istoriji te manifestacije naplaćuje ulaz. Može se reći simbolično, 200 dinara za zaposlene, a 100 za đake, studente, trudnice, nezaposlene, dok karta važi za više ulazaka jer detaljno razgledanje traje pet časova, ali simbolika u narodu ume da izazove otpor. Držaćemo se ipak lepše strane, (gotovo) uvek privlačnije za opisivanje. U tradiciji otkrivanja novih prostora koja nam je predstavila Tursko kupatilo, garažu u Birčaninovoj, kućne postavke ili zidove sportskog centra Olimp, „Noć nam prija...“ za umetničku javnost otvara bivšu zgradu Vojne akademije u Resavskoj 40b, a tik do i ruševine Generalštaba.

Vidljive intervencije

Monumentalnost građevine je prilično oskrnavljena desetogodišnjim nemarom, što je uspešno savladano

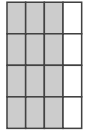

Foto: Saša Čolić

Medij - Rubrika:
Datum:
Površina članka:
Strana:

EKONOMIST MAGAZIN - Kultura
Čet, 21/10/2010
875cm2
57

Zemlja: Srbija
Autor: Dragana Nikoletić
Deo: 2/2

arhitektonskom veštinom tima Dejana Todorovića (koja se nejasno pominje u reklamnom materijalu, pa je tako nema u medijima, a zaslužna je i za vizuelni identitet prethodnog Salona). Nepretenciozno, a veoma ubedljivo, oni ostavljaju vidljivom svaku intervenciju u prostoru, otvore zatvaraju gipsanim pločama koje od pozadine tek neznatno oduharaju reljefom i nijansom, a nove perforacije naglašavaju originalnim delovima konstrukcije, impozantnim metalnim „dorskim“ stubovima, proizvedenim 1899. u Budimpešti. Dopuštaju publici da vidi drvo koje je uraslo u krov zgrade i napravilo najviše problema u okviru „privodenja nameni“ vojne institucije u galeriju, kako je zvanično nazvan obavljen posao, jer bi ga termini „restauracija“, „adaptacija“ ili „rekonstrukcija“ zakonski preopteretili, a možda i onemogućili. „Rukovanje“ formama zakona ostavljeno je nastavljačima procesa koji će ex-Akademiju, prema odluci Vlade Srbije od pre tri i po godine, pretvoriti u Muzej grada Beograda.

Ali, vratimo se aktuelnoj izložbi u kojoj je svaki video-rad pušten „da diše“, odvojen posebnim, često nadsvodenim ulazom, i da komunicira sa istorijom, osim ako umetnik nije zahtevao specijalne uslove poput „crne“ ili „bele“ sobe. To se dogadalo, kao u slučaju Holandanina Mika Arnauta, jer autori nisu znali kakav će im ambijent biti na raspolaganju. Svetla u prolazima ima tačno toliko da se garantuje bezbedan hod kroz lavirint hodnika, a da se ne poremeti tama potrebna video-izrazu. Zvuci se mešaju u pasažima, ali su izolovani u svom izlagačkom prostoru.

Po definiciji „funkcionalni“ (a ne „scenografski“) arhitektonski pristup postavlja očigledno nije imao za cilj da sam sebe apostrofira, već da usmeri publiku i istakne radove. Međutim, baš na toj tački euforija posetioca bitno opada.

Dobra završnica

Ako, ipak, poštujemo interpretaciju Borhesovog citata „Noć nam prija“ kao metaforu za put kustosa Johana Puseta ka kolektivnom i individualnom sećanju, imamo pravo da izaberemo šta ćemo pamtiti, a šta zaboraviti. A većina će zapamtiti Južnoafrikanca Vilijama Kentridža

(1955), vrsnog crtača i animatora, ali i reditelja, pantomimičara i glumca, dobitnika više počasnih doktorata i značajnih nagrada, kao što je ovogodišnja Kjoto u oblasti umetnosti i filozofije (i Priznanja Oktobarca za kompletan opus).

Kentridž svoj video-rad o postkolonijalizmu Južne Afrike pušta sa plafona na horizontalno okruglo platno koje se vrti, dok se prava slika iskrivljenih crteža posmatra u vertikalnom ogledalu, prizmi. Posmatrač ne može da se dovoljno načudi kako se deformisana muva, avion, afričko selo, bombe u padu, kolone izbeglica pretvaraju u realnu animaciju. Sreća je što se njegovim radom završava postavka „dramatizovana“ da ide s gornjeg sprata nadole, pa će posetilac izaći oraspoložen (uprkos temi), a ne smoren, što bi se dogodilo da je niz imao drugačiji kraj.

Pamtite još i Dankinju Evu Kok, taksu nagradenu specijalnim Priznanjem Oktobarskog salona, s nekoliko sjajnih videa: „Približavanjem“, u kom gluvonemi „recituju“ stihove Danteove „Božanstvene komedije“, „Nasipom“, u kom ljudi užurbano koračaju, kao u nekom arapskom suku, duž zemljane staze koja se proteže po sredini mora.

Jak utisak ostavlja i osmokanalna priča Amara Kanvara o nasilju nad ženama vršenom decenijama tokom cepanja Indijskog potkontinenta (na Indiju i Pakistan), kako načinom predstavljanja, na osam ekrana, tako i potresnim pričama protagonistkinja. Visoko na lestvici „pozitivnog“ percepiranja nalaze se „svi naši“, Ana Adamović, laureatkinja jedine nagrade Oktobarca za podsticaj domaćim nadama, a koja se poslovično bavi sećanjem, Zoran Naskovski, s proslavljenim videom „Smrt u Dalasu“ u kom guslar hipnotičkim glasom opisuje smrt Džona Kenedija (a koji je, kako se kaže, dobio novi kontekst ubistvom Zorana Đinđića) i Dušica Dražić, zatrpavši jedan krak stilske stepeništa (akademizam) biljem i rastinjem počupanim iz dvorišta Generalštaba.

Simpatije je pobrao i Hrvat David Maljković foto-kolažima i video-radom na temu prelaska iz komunizma u kapitalizam protkanim obećanjima srećnije budućnosti i nostalgичnom notom neuspaha. ✘